

Posudek disertační práce

Tomáš Boukal: „On the Land“ Původní obyvatelstvo severu z pohledu ekologické antropologie. FF UK, Praha, 2007, 299 str.

Skupiny původního obyvatelstva severní části naší planety byly sice v centru pozornosti řady badatelů, (např. Asch, Helm, Hallowell nebo ruských Anisimov, Lukina, Kulemzin, Popov nebo Meletinskij, atd.) nicméně není mi známo, že by tito badatelé provedli takový dlouhodobý výzkum ve vybraných lokalitách severní Kanady (Severozápadní Teritoria, Alberta) a zároveň v oblasti severní Sibíře (Jamalo-Něnecký autonomní okruh, Chanty – Mansijský AO, Sverdlovská oblast).

Tomáš Boukal vyplnil tuto mezeru a pokusil se na základě jeho zaměření na ekologickou antropologii prezentovat svůj svérázný, jedinečný a badatelsky bohatý pohled.

Cílem Tomáše Boukala, jak on sám píše ve svých tezích, bylo „pátrat po skupinách žijících 'on the land' a zjistit základní údaje o způsobu jejich 'land use'“ a zasazení tohoto *land use* do přírodního prostředí, kde Boukal chápe pojem *land use* jako způsob využívání krajinného systému a jeho složek. On sám jako badatel je pak schopný rozpoznat v detailech tento způsob využívání.

Velmi důležitou částí disertační práce Tomáše Boukala je rozbor pojmů souvisejících s krajinnou ekologií a ekologickou antropologií a s jejich propojením s antropologií sociální. Dokonce v závěrečné části práce nabízí autor svůj pohled na řešení (etnoekologické krajinné mapování) konfliktních situací v oblastech obývaných původním obyvatelstvem i obyvatelstvem příchozím. Jeho pohled, se kterým se může, ale nemusí souhlasit, může vést ale k oddálení od klasických principů kulturního relativismu, protože se může zdát, že autor přistupuje k tématu příliš „aplikovaně“. Faktem ale zůstává, že čtenář, který se přiblíží k tomuto dílu Tomáše Boukala, se nemůže vyhnout podobným pocitům jako při četbě *Smutných tropů* C. Levi-Strausse. To protože autor navštívil výše uvedená místa v průběhu šesti let a jeho poznatky o změně přístupu těžářských společností k původnímu obyvatelstvu jsou pro nás dostatečným svědectvím o

další kulturní ztrátě, která nás očekává. Proto bych byl k Boukalově přístupu tolerantní (srv. odkaz na Kottakovu myšlenku na str. 22-23).

Ke kritickým poznámkám bych přidal, že Tomáš Boukal se začal zabývat také otázkou „nebezpečnosti“ krve u menstrujících žen, ale zdá se mi, že tuto složitou problematiku nedotáhl do konce, ale naopak ji omezil na jeden a půl stran jeho práce. Naopak velmi kvalitní jsou jeho úvahy o duchovních stránkách lovu a jeho postřehy o reliktech šamanismu u prozkoumaných skupin.

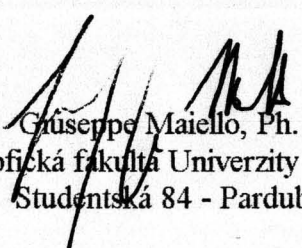
Není nutné pokračovat v rozboru práce, protože jsem přesvědčen, že Tomáš Boukal podal výborný badatelský výkon a že ve své disertační práci osvědčil schopnost získat nové a relevantní údaje k problematice týkající se ekologické antropologie. Prokázal, že je schopen nejen provést dlouhodobý terénní výzkum, ale že dokáže na vysoké úrovni teoreticky zpracovat sebraná data.

Pokud necháme stranou pár drobných překlepů, celou práci považuji za výbornou.

Ještě dodávám, že je nutné přihlédnout k vysoké kvalitě map, které autor sám zpracoval a které nebyly uvedeny pouze jako příloha, ale jako část textu.

Závěr: Doporučuji disertační práci Tomáše Boukala jako podklad k přiznání titulu Ph.D.

V Praze 2.5.2007

Giuseppe Maiello, Ph. D.
Filozofická fakulta Univerzity Pardubice
Studentská 84 - Pardubice